

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Onvs Ecclesiae.|| In hoc libro ... admiranda quædam ac
planè obstupenda, de septem ec-||clesiæ statibus,
abusibus quoq[ue] grauissimis, & futuris eiusdem
calamitatibus ex sanctor[um] pro-||phetijs & ...**

Pürstinger, Berthold

Coloniæ, 1531

VD16 ZV 12498

De extremo iudicio. Ca. 70

urn:nbn:de:hbz:466:1-29969

DE RELIQUA PARTE SEPTIMI STATVS &c.

- Luc. 1. magna multitudo, quæ ad euangelij perfectionem eotunc conuertetur. In eodem enim statu vera mundi monarchia erit agni, id est Christi, cui deus dabit sedem
 1. Reg. 2. patris eius, & regnabit in domo Iacob in æternum, & regni eius non erit finis. Nam postquam dominus iudicabit fines terræ, id est postquam expugnabit Antichristum & suos sequaces, tunc dabit imperium regi suo, & sublimabit cornu Christi sui. Hinc Daniel: In diebus autem regnorum illorum suscitabit deus cæli regnū quod in æternum nō dissipabitur, & regnū eius alteri populo non tradetur, cōminuet & consumet vniuersa regna præterita, & ipsum stabit in æternū. Quæ circa cælestis aquila vidit thronū magnum candidū & Christū sedentē super eundem thronū, à cuius conspectu fugit terra & cælum.
- Theosopho. X § Ad præmissa infert Theosophorus: Quemadmodum Machabæorum tribulatione finita, ablatum est sceptrum de Iuda & venit qui mittendus erat, nec non Romanum Imperium eotunc cœpit totam monarchiam, surgente in temporalibus nouo imperatore. s. Augusto, & in spiritualibus nouo pontifice, scilicet Christo, vniuerso terrarum orbi pace offerente. Ita modo quando cessabit Antichristiana tribulatio, tunc (secundum Ioachim vaticinium) auferetur sceptrum de Roma & surget in spiritualibus nouus pontifex, qui sua virtute mūdum pacificabit, vnā cum bono nouo rege temporalia legitime gubernaturo. Et sic mundi monarchia à Romanis ad agnū procul dubio transferetur. Quandoquidē Daniel ait: Dominabitur excelsus in regno hominū, & cui voluerit, dabit illud, & humilem hominem. i. Christum, constituet super eum. Postea Daniel ad Nabuchodonosor: Septem quoq; tempora mutabuntur super te, donec scias q̄ dominetur excelsus super regnū hominū, quia potestas eius potestas sempiterna, & regnū eius in generatione & generationē & omnes habitatores terræ apud eū nihilū reputati sunt. Et infra: Antiquus dieꝝ dedit filio hominis potestātē & honore & regnū, & omnes populi, tribus, & linguæ ipsi seruient, potestas eius æterna quæ non auferetur, & regnū eius non corrumpetur.
- Danie. 4. XI § Ergo concludetur q̄ in illo septimo ecclesiæ statu incipiet regnū dei & Christus actu exercebit monarchiam mundi vsq; in sempiternum. Quoniam domini est regnum & ipse dominabitur gentiū. Et: Domini est terra & plenitudo eius, orbis terrarū: & vniuersi qui habitant in eo. Item, sedebit dominus rex in æternum. Quoniam rex omnis terræ deus, ideo regnabit deus super gentes. Et ipse reget nos in secula. Et regnum ipsius Christi omnibus dominabitur. Ad quem propheta profert: Regnū tuum regnū omniū seculorū, & dominatio tua in omni generatione. Regnabit igitur dñs in secula. Ad illud vsq; regnū p̄sumuntur aliqui sancti adhuc viuere, de quibus dñs: Sunt (inquit) de hic stantibus qui nō gustabunt mortē donec videant regnū dei. Id ipsum est regnū Israel quod restituetur, & de quo discipuli, qui cōuenerant, interrogabāt Christū, dicētes: Dñe si in tēpore hoc restitues regnū Israhel? Et de quo saluator in Matth. ait: Nō bibam amodō de hoc genimine vitis vsq; in diē illū cū bibā illud vobiscū nouū in regno patris mei. Et in Marco: Iā non bibā de genimine vitis vsq; in diē illū cū illud bibam nouū in regno dei. Et in Luca: Non bibā de generatione vitis, donec veniat regnū dei. De isto septimo ecclesiæ statu plura superius dixi.
- De extremo iudicio. Cap. LXX.
- Esa. 3. IN septimo ecclesiæ statu ad fulgorē cælestis patriæ appropinquatur, ac dominus Iesus ad iudicium veniet cū senibus populi sui, non pauperculus sicut in primo suo aduentu, sed in maiestate sua cum potentia magna, retributus vniciq; iuxta meritum. Tunc quoq; verificabitur illud verbū Christi: Tempus prope est, ecce venio cito. s. ad extremū iudicium. Quod Sibylla vocat proximum examen, quia non solum generaliter in extremo die, sed quotidie specialiter in singulas animas, ex hoc seculo ante tribunal dei statuendas exercet dicente scriptura, veniet tecum in iudicium propter malitiam tuam plurimam, & infinitas iniquitates tuas. Opus em̄ hominis reddet ei deus, & iuxta vias singulorum restituet eis, neq; enim vltra in hominis potestate est vt veniat ad deum in iudicium, Vnde precatus est Dauid, dicens: Non intres in iudicium cum seruo tuo
- §. c. 67. §. 4
 §. c. 48 §. 5 &
 §. eo. §. 4. i. fi
 & j. co. §. 10
 §. c. 61. §. 13
 §. c. 67. §. 4.
 post prin.
 §. c. 68. §. 7
 §. ca. 62. §. 2
 §. c. 48. §. 6.
 & §. c. 61. §. 8
 §. eo. §. 9. &
 j. eo. §. 11.
 §. c. 48. i. pt.
 §. cod. §. 7.
 §. c. 62. §. 6.
 §. c. 67. §. 5.
 §. cod. §. 10
 §. c. 70. §. 4
 §. c. 67. §. 6
 §. c. 66. p. 10.
 §. c. 69. §. 5.
 & j. eo. §. 1.
 §. c. 37. §. 4.
 §. c. 62. §. 1. i
 fi. j. eod. §. 2
 §. ca. 65. §. 3
 §. c. 62. §. 13
 §. c. 64. §. 4
 §. c. 15. §. 3
 §. c. 57. §. 6

tuodomine. Nam quis stabit contra iudicium tuum.

§.c.66. §.4.
§.c.8. §.6

I § De generali uero iudicio Apostolus inquit: Nouissime autem inimica destruet mors, Christus enim omnia subiecit sub pedibus dei patris. Cuius uero subiecta fuerint illi omnia, tunc & ipse filius subiectus erit illi, scilicet patri qui subiecit sibi omnia, ut sit deus omnia in omnibus. Hæc Apostolus: Finis quidem omnium statuum est uita æterna, quæ dem in fine eiusdem septimi status post extremum iudicium manifestissime reuelabit ac perfectissime participabit. Quando deus notas faciet uias uitæ, & cum uulcu suo adim

Sapientia. 12
1. Cor. 15

§.eo. in pri.
in fine

II § Porro ad idem generale iudicium & tertium Christi aduentum omnis reuelatio & pronosticatio referri, tanquam ad omnium consummationem, quam Propheta præuiderat, dicens: Omnis consummationis uidi finem. In diebus enim uocis septimi angeli, cum cœperit tuba canere, consummabit mysterium dei, sicut euangelizauit per uos suos prophetas: nam stat ad iudicandum dominus qui sedet super thronum & iudicat iustitiam. Parauit in iudicio thronum suum, & ipse iudicabit orbem terrarum. Quæ tremiscet cum exurgeret in iudicio deus, iudicabit quippe iustum & impium. Et cuncta quæ sunt, adducet deus in iudicium pro omni reatu siue bonum siue malum.

§.c.69. §.5.
§.eo. §.3.
§.c.66. §.11.
§.c.69. i. pri.
& §.eo. §.11
§.c.32. §.8

Psal. 15. in fi.

Psal. 118. li
tera Lam.

Apo. 10.
Esa. 3

Psal. 9.
Psal. 75
Ecc. 3

Sopho. 1

§.c.40. §.9.
§.c.64. §.4

III § Ceteræ dies iræ dies illa, dies tribulationis & angustiarum, dies calamitatis & miseriæ, dies tenebrarum & caliginis, dies tubarum & clangoris super ciuitates munitas, & super angulos excelsos. Per ciuitates hominum, per angulos spirituum denotatur iudicium diuinum. Quod peruenit usque ad cælum, & eleuatum est usque ad nubes, hoc fiet quando tertio ueniet Christus deus, qui est iudicium dominus, ac nobiscum iudicio contendet. Qualia autem tormentum sint passuri impij damnati, & quam nil boni agere possint, & contra quantam gloriam beati sint adepturi, describitur in reuelationibus Senensis Catharinæ.

eo. in fine
§.eo. §.1. &
§.eo. §.11

Hiere. 51
Hiere. 2

Cath. Sen. c. 38. & 39. c.

40. 41. & 42

III § Cum autem quilibet Christi aduentus per aliquem specialem præcursorem demonstratur & denuntietur, quemadmodum Christi in gratia aduentantis Iohannes Baptista specialissimus præcursor atque denuntiator extitit. Qualis etiam Helias erit in secundo Christi aduentu proxime futuro. Queritur quis Iesu Christi ad extremum iudicium uenturi, & omnia simul iudicaturi fiet specialis denuntiator seu præcursor: Respondet Ioaachim, talem præcursor fore illum angelum fortem, quem post tubicinium sexti angeli, hoc est post Antichristum, uidit Iohannes descendere de cælo amictum nubis & iris in capite eius. Vnde Ioaachim ait: Quicumque erit iste prædicator ueritatis, fortis esse describitur, quia robustus erit in fide, & de cælo, id est, paradiso descendet amictus nubis, id est, scriptura prophetarum, & in capite eius iris, id est, spiritus sanctus uel arcualis refulgentia ueri solis Iesu. Ille itaque angelus literaliter significat quandam eximium prædicatorem quem Ioaachim existimat esse Enoch uel Heliam, sed remote. Nam ambo erunt propinqui præcursores secundi aduentus Christi, & eorum per Antichristum interficiendi. Quæ obrem uehementior præsumptio meliorque coniectura est, Iohannem apostolum tertij aduentus Christi fore proprium prædenuntiatorem. Is enim fert uisum in Mausoleum descendisse cum luce magna, qua recedente, in sepulchro non eius corpus, sed manna esse inuentum. Hinc quidam coniecturarunt eundem Iohannem unam cum pluribus alijs in paradiso pausare usque ad regnum dei, id est, usque superscriptum septimum ecclesie statum, iuxta oraculum saluatoris. Dico autem uobis, uerè sunt aliqui hic statè qui non gustabunt mortem, donec uideant regnum dei. Et alibi Christus de Iohanne inquit: Sic enim uolo manere donec ueniam ut ipse usque ad secundum uel tertium ipsum Iesu aduentum: Exijt ergo sermo iste inter fratres, quia discipulus ille non moritur, forsitan donec Christus celebrauerat alteram cenam.

§.c.62. §.8.
& §. eodem §.5. & 10

Pro cuius figura idem Iohannes in prima cena recubuit super pectus domini.

§.c.61. §.5.
& §.ca. 62.
in fine

§.c.69. §.11.

V § De illo insuper angelico præcurfore sequitur in Apocalypsi: Et factus est uisus ei ut sol, propter notitiam scripturarum, & pedes eius tanquam columnæ ignis, quia zelo ardenti præcedet ad procurandam nobis salutem. Et habebat in manu sua libellum Euangelij uel diuinæ uoluntatis apertum, quia clara luce reuerberabit hominibus scripturas, quæ nobis modo sunt occulta. Et ponet pedem sinistrum dextrum super mare, per quod æstimo denotari benedicendos populos, sinistrum autem pedem super terram, id est, terrestres. Et clamabit uoce magna quæ ad

§.c.67. §.2.
§.c.5. §.1

§.eo. §.4.
§.c.2. i. pri.

Luca. 9.
Ioh. 21

Ioh. 13
Apo. 10.

modum cum leo rugit, nam contra malignitates locustarum seu bestiarum annuntiet terribile dei iudicium in proximo venturum ut bestiae contremiscant, & cum clamauerit ille angelus, tunc loquentur septem tonitrua voces suas.

Ioachim VI § Quae quidem septem tonitrua, secundum Ioachim sunt septem spiritus sancti est septiformis, sic septiformis est intelligentia septem aetatum mundi, & septem signaculorum veteris testamenti, & septem statuum ecclesiae. Quae omnia veluti tonitrua clamabunt in extremo iudicio, electis largienda esse dona gratiae, impijs vero infligenda esse acerba supplicia poenarum.

Apo. 14. VII § Ad praemissa deferuit figura, quando intimus Christi secretarius vidit iterum angelum volantem per medium caeli, habentem Euangelium aeternum ut euangelizaret sedentibus super terram dicens: Timeate dominum, quia venit hora iudicii eius. Et alibi: Venite filii, audite me, timorem domini docebo vos. In extrema etenim die generaliter ruet mundus, hoc est eius cursus cessabit, ac desinet septima aetas tertiusque huius mundi, & septimus ecclesiae status, & incipiet octaua, id est, perpetua aetas nec non octauus status aeternaliter permanens post generalem resurrectionem. In cuius mysterium Christus dominica ceu octaua die resurrexit. Post plurima namque signa solis & aliarum stellarum ac elementorum, ceu

Luc. 23. Ioh. 20. 2. Pet. 3. In magno impetu transient.

Lyra in Luca. 21. VIII § Quot autem & qualia signa extremum diem praecedent, in veteri testamento nonnullas coniecturas habemus: Quorum quindecim ponunt Hebraei in suis annalibus, quae refert post Hieronymum Lyra super Lucam, Praeterea iuxta euangelicam scripturam, virtutes caelorum, id est, angelorum mouebuntur, scilicet cessando mouere corpora caelestia. Vnde etiam elementa inferiora ab inuicem separabuntur, & ulterius conuiescent. Item signum filij hominis in caelo ad iudicandum venerit. Item corpora tam caelestia quam terrestria immutabuntur, plura in super alia per doctores enumerantur signa quae praetereo.

Matth. 24 IX § Enim uerbo tempore messis, scilicet extremi iudicii, dicit Christus messioribus, id est angelis: Colligite primum zizania, id est, filios nequam, & alligate ea in fasciculos ad comburendum, triticum autem, id est, genus electum congregate in horreum meum, scilicet regni caelestis. Mittet enim filius hominis angelos suos, & colligent de regno eius omnia scandala, & eos qui faciunt iniquitatem. Perinde sicut piscatores lagenam in mare missam, piscibusque repletam educunt, & secus littus sedentes, eligunt bonos pisces in uasa, malos autem foras mittunt. Sic erit in consummatione seculi, exhibent angeli, & separabunt malos de medio iustorum, & mittent eos in caminum ignis, ibi erit fletus & stridor dentium.

Matth. 13 X § De extremo iudicio in reprobos apud Caharinam Senensem reuelatur inter alia. Quomodo poena animarum damnatarum innouabitur & augebitur propter redintegrationem suorum corporum. Suo namque obscuro oculo uidebunt Christum (in quem transfixerunt) qui eis ostendet faciem horribilem, sicut infirmus oculus luce solis offenditur, in qua sanus delectatur. Illud damnatis accidit ex defectu proprio, utpote ob eorum perfidiam, non ex defectu seu variatione solis iustitiae, quae bonis apparebit in misericordia & amore, iniquis uero cum odio & vindicta, sunt enim membra diaboli abscisa a Christo, cuius praecipis & ecclesiae, dum uiuerent, obedire noluerunt, secuti persuasiones daemonis: ideo diuine recipient aeternae damnationis retributionem tanquam martyres daemonis, qui praebet eis praemium quod ipse habet. De transitu & infelicitate iniquorum, ac rursum de transitu, & felicitate iustorum multa Catha. Senens. sunt reuelata.

Cath. Senens. ca. 94. & ca. 131. & ca. 132. Cath. Senens. ca. 41. & 45. & ca. 93. in fine

Mat. 24. XI § Specialiter de beatitudine electorum inter alia reuelatum est, tunc plene satiari beatos cum apparuerit gloria domini, quo solo, tanquam re maiore, homo repleti potest: In praesenti autem seculo pacifici partim satiant diuina gratia, tandem in patria plenam beatitudinem consecuturi, quemadmodum abundanter declarat in opusculo Catharinae Senensis. Demum in Euangelio concludit: Filius hominis ueniet in nubibus caeli cum uirtute multa, & congregabit electos eius a

quae sunt

quatuor ventis à summis cœlorum vsq; ad terminos eorum. Omnes quidem res surgemus in momento, in ictu oculi, in nouissima, i. in septima tuba, canet em̄ tuba, & mortui resurgent. Tunc Christus sedebit super sedem maiestatis suæ, & congregabuntur ante eum omnes gentes, & separabit eas ab inuicem, sicut pastor segregat oues ab hædis, & statuet oues quidem à dextris, hædos autem à sinistris. Tunc dicit rex his qui à dextris eius erunt: Venite benedicti patris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi. His autem qui à sinistris erunt dicit: Discedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo & angelis eius. Et ibunt hi in supplicium æternum, iusti autem in vitam æternam. Quam deus clementissimus nobis omnibus misericorditer concedere ac à supplicio perpetuo & gehennali atq; ab omni deniq; malo nos custodire dignetur. Amen.

§. eo. §. 9
§. eo. §. 3. &
§. c. 65. §. 8.
§. eo. §. 3. &
§. c. 46. §. 4.
in fine

.Cor. 13
Matth. 25

CONCLUSIO OPERIS.

SVPRA Annotatas omnes & singulas scripturas hæcenus comportatas, eo quo potui compendio, in hunc tractatum redegitareque volui, vt viam iustitiæ & pœnitentiæ quærâmus, qua futuras nobis imminentes plagas præcauere valeamus. Et si nil certi nobis admodum contrarij ad oculum commonstrari possit, ex præambulis tamen causis præsumendum est, diuinam vindictam

§. c. 40. §. 3.
§. c. 63. §. 1
§. ca. 57. §. 5
§. c. 1. §. 3
§. c. 3. §. 5
§. c. 4. §. 2
§. c. 45. §. 9.

in supplicium nostri esse propinquam. Culpæ enim nostra adeo est manifesta ac temeraria, vt eam necessario & mox ardua sequatur pœna. Quo autem annorum numero, quo ve supplicij genere huiuscemodi pœnæ luitio concludatur, aut terminetur, diuinæ sapientiæ notum est, nobis vero prorsus incognitum. Quamobrem Apostolorum nos princeps admonet, vt memores simus verborum à sanctis prophetis prolatorum. Et Paulus iubet, ne prophetias spernemus. Nam beatus qui legit, & audit atq; custodit verba præallegatorum prophetiarum, & seruat ea quæ in eis scripta sunt, tempus enim prope est. Diuinum insuper oraculum depromit: Nisi custodieris & feceris omnia verba legis huius quæ scripta sunt in hoc volumine, & timueris nomen eius gloriosum & terribile, hoc est, dominum deum tuum, augebit dominus plagas tuas. Si hoc & alia prophetica responsa potissimû Apocalypica superius allegata non audimus, nec de nobis modernis Christianis, dum tot mala pronuntiant, locutos Prophetas arbitramur, profectò nos ipsos fallimus, & periculoso nimium errore desipimus. De nobis enim illi quondam locuti sunt, vnde quæ minantur, onera super nos (nisi deliramus) relapsura agnoscere debemus.

§. c. 35. §. 6
§. c. 49. §. 14

2. Pet. 3
Apo. 1
Apo. 22.
Deut. 28.

§. in prologo.
§. 4

I § Porro si qua ex collectis & dictis antehabitis apparuerint esse dubia, vel incerta vel male interpretata, tunc ea sola censeo affirmanda, quæ in nullo Apostolicis & Ecclesiasticis doctrinis aduersantur. Prædicta omnia & singula decreto summi pontificis & illorum, ad quorum iudiciû talia spectant, relinquendo eisq; me totum subiiciendo. Et quicquid super præmissis eius sanctitas determinauerit, illipsum tanquam humilis creatura & obedientiæ filius subsequi promitto, ac bona fide absq; omni macula semper ea credere & asserere propono, quæ sunt consona fidei ecclesiæ, ac Euangelio, cæterisq; sacris literis, & canonicis scripturis, de quo impræsentiarum protestor expresse.

§. c. 31. i. pri.
§. c. 18. §. 16.
in fine
§. c. 30. §. 6.

II § Obsecro autem ego hodie Christianos, sicut olim Machabæus Iudæos, qui hunc librum lecturi sunt, ne abhorrescât propter aduersos casus, sed reputent ea quæ accidunt, non ad interitum, sed ad correptionem esse generis nostri. Cum vero prætractæ tribulationes quasi indubitate præsumuntur futuræ, ideo (sicut Ioachim inquit) doleo, languedo, tribulor, angustior, & affligor. Quippe omnia sunt in domini potestate, qui nouit mutare sententias, & post nebulam placitum dat serenum, ad cuius misericordiam est recurrendum, vtendumq; sententia Gregorij, dicentis: Si quando repentinus ignis habitaculum assumit, quisquis eius possessor extiterit, rapit quod voluerit, & fugit, lucrumq; putat, si quid secum exigni-

24. q. 1. quotiens.
2. Mach. 6
Ioachim in li. de flore.
Gregori. in Homel. sup Matth. 10